עין משפט
נר מצוה

ח א מיי׳ פ״ג מהל׳ פסולי המוקדשין הל״ו:
ט ב מיי׳ שם הל״ז:
י ג מיי׳ שם הל״ה:

פרט לנשחטה בלילה. בפרק המזבח מקדש (זבחים דף פד:) מפרש טעמא אמאי מודה רבי יהודה בהנך דלא ירדו טפי מהני ג׳ וקאמר לן בדם כשר שכן לן באימורין א](ג) כשר שהרי לן כשר בבשר לכתחלה דנאכל לשני ימים ולילה אחד יוצא כשר שהרי יוצא כשר בבמה וטמא דחזי לעבודת צבור חוץ לזמנו שהרי מרצה בפגולו חוץ למקומו איתקש לחוץ לזמנו קבלו פסולין וזרקו (ד) בהנך פסולים דחזו לעבודת צבור ואם תאמר נשחטה בלילה ויצא דמה נמי ליתכשרו דאין לילה ויוצא פסול בבמה כדאמר בפרק פרת חטאת (זבחים דף קכ.) וכן קבלו פסולין דלא מכשר אלא בהנך דחזו לעבודת צבור אבל זר לא דהא כשר בבמה וכן חוץ למקומו מה צריך לטעמא דאיתקש לחוץ לזמנו תיפוק ליה דכשר בבמה מיהו רש״י פי׳ בהמזבח מקדש (שם פד:) דיוצא (ה) ג) דכשר הוא דילפינן מבמה אבל הכשר דם דחמיר לא ילפינן מבמה אם לא נמצא לן הכשר בפנים אך קשה אמאי אצטריך למילף לן בדם מאימורין ואימורין מלן דבשר ופשיט מיניה באיזה מקומן (שם דף נא) דגמרי בנין אב מבנין אב לילף חד בנין אב לן בדם מלן דבשר וכ״ת דלא בעי למילף דם מבשר שאינו קרב אלא ילפינן מאימורין דקרבי ואימורין מבשר משום דהוי בשר מבשר מכל מקום תימה דנילף לן דמה שנפסל בשקיעת החמה דאם עלו לא ירדו מאימורין שלנו בלא מזבח בשקיעת החמה דלא מיפסלי בשקיעת החמה דמצותן כל הלילה וכיון דלן דם בשקיעת החמה אע״ג דמיפסל לא ירד מעתה גם לן בעמוד

אפרט לנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים שאם עלתה תרד רבי שמעון אומר עולה אין לי אלא עולה כשרה מנין לרבות שנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים [2]והלן והיוצא והטמא והנותר ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את (א) דמן והנתנין למעלה שנתנן למטה והנתנין למטה שנתנן למעלה והנתנין בחוץ שנתנן בפנים והנתנין בפנים שנתנן בחוץ והפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן מנין ת״ל [1]זאת תורת העולה ריבה תורה אחת לכל העולין שאם עלו לא ירדו יכול שאני מרבה את הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד ואתנן והמחיר והכלאים והטרפה ויוצא דופן [3]ת״ל זאת ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר

שנשחטה בלילה ושנשפך דמה. לארץ ולא נזרק: **ושיצא דמה חוץ לקלעים.** אבל כל הנך פסולי אחריני דמכשר בהו רבי שמעון כגון לן ויוצא שיצא הבשר קודם זריקת דם וטמא ושנשחט לאוכלו חוץ לזמנו וחוץ למקומו כולן מודה נמי רבי יהודה דלא ירדו וטעמא מפרש רבי יהודה במסכת זבחים בפרק המזבח מקדש (דף פד:) מפני מה אמרו לן בדם כשר שהרי לן כשר בבשר וכן כולן: **והלן.** דם הלן: **והיוצא.** בשר עולה שיצא והכניסה והעלה: **והנותר.** בשר שנתותר חוץ לזמנו והקטירו: **ושנשחט.** על מנת לאוכלו חוץ לזמנו דהוי פגול: **ושקבלו פסולין את דמו וזרקוהו.** כגון בעל מום או שאר פסולין. ולהכי נקט קבלו פסולין ולא נקט ששחטוהו פסולין שהשחיטה כשרה בפסולין כדתנן (זבחים דף לא:) כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה: **והנתנין למעלה.** מחוט הסיקרא דקי״ל(א) חטאת בהמה למעלה דכתיב בה [ויקרא ד] קרנות ועולה למטה: **הנתנין בפנים.** על מזבח הפנימי כגון פר העלם דבר ופר כהן משיח(ב): **והחטאת ששחטו שלא לשמן.** להכי נקט פסח והחטאת דקיימא לן (זבחים דף ב.) כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין חוץ מפסח וחטאת: **הרובע והנרבע מוקצה ונעבד.** פסולין ליקרב כדיליף לקמן בשמעתין [מא.]: **מוקצה.** שיחדו לצורך תקרובת עבודת כוכבים: **ונעבד.** שהשתחוה לו: **כלאים.** פסולין לקרבן שנאמר (ויקרא כב) שור או כשב פרט לכלאים(ג): אחר

השאר לא ירד דאין חילוק ותדע דהא לן שתי לילות לא ירד אע״ג דאין כיוצא בו כשר ואפילו בבשר על כן י״ל דפסול דם לא ילפינן מאימורין שכשרים לכתחלה כל הלילה משום דאיכא תרתי חדא דהוי דם מבשר ועוד דהוי פסול מהכשרו בכך ולהכי נמי גבי דם לא ילפינן מבמה דאיכא נמי תרי שנויי פנים מחוץ ופסול מהכשרו בכך אבל יוצא דבשר לא חמיר וילפינן מבמה (ו) דמים הנתנין למטה שנתנן למעלה או איפכא וכן הנתנין בפנים שנתנן בחוץ כיון דכל אחד כשר בחבירו לא תרד דדם מדם בפנים ילפינן (ד) [פסול] מהכשרו ומיהו תימה יצא דמה חוץ לקלעים אמאי תרד לר״י נילף יצא דם מאימורין שיצאו ואימורים שיצאו מבמה או מבשר שלמים שיצא חוץ לקלעים דכשר וכיון דיצא חוץ לקלעים לא ירד הוא הדין אפילו חוץ לחומה דאין חילוק כדפירשתי לעיל וא״ת דבפרק חטאת העוף (זבחים דף סח:) גבי זר וסכין מטמאין בגדים בבית הבליעה פריך מאי שנא שמאל דהכשירו ביום הכפורים ולילה באברין ופדרים זר נמי נילף מבמה דתניא מנין ליוצא שהוא כשר שהרי כשר בבמה ומאי פריך הא דווקא בשר ילפינן מבמה להוא תנא ולא דם כדפרישית ותו בשמאל ולילה דהוא עבודת דם היכי יליף מהכשרו בכך (ה) וי״ל דההיא סוגיא כר״ש דמכשיר אפילו נשחטה בלילה ויצא דמה ואפילו דם יליף מהכשרו מבמה ומבשר ונשפך דמה לפי שכבר נעשה השחיטה בהכשר או גם הקבלה כמו שאפרש ותדע דההיא כרבי שמעון דבמשנה דהתם קאמר כל שפסולו בקדש אין מטמא בגדים בבית הבליעה וכל שאין פסולו בקדש מטמא ורבי שמעון נמי בשמעתין קאמר כל שפסולו בקדש אם עלו לא ירדו והכי פריך והתניא יוצא כשר שהרי כשר בבמה וכמו דיליף ר׳ יהודה אימורין מבמה ה״נ לילף לר״ש פסול דם מבמה ומיהו לר״ת (ז) דגרסינן פ״ב דזבחים (דף כד:) והתניא מלק בשמאל פסול ול״ג זרק בשמאל דלא מצינו משנה זו בשום מקום ומשני פליגי בברייתא ור״ש מכשיר ההיא דפ׳ חטאת העוף (שם דף סח:) לא אתיא כר״ש דלדידיה מלק בשמאל כשר אלא תנא אחר הוא וסבר לה כר׳ שמעון ובמלק בשמאל לא סבר ליה כוותיה: **ושנשפך דמה.** נראה דלרבי יהודה תרד אפילו נתקבלה ואח״כ נשפך דומיא דיצא דמה דהוי אפילו נתקבל דאי ביצא קודם שנתקבל כגון שיצא מן הצואר לחוץ אם כן היינו נשפך דמה דאין כלי שרת מקדש אלא בפנים כדאמר בהמזבח מקדש (שם פח.): **חוץ למקומו.** ור׳ יהודה נמי לא פליג אלא בג׳ דלעיל וקשה דבפרק התודה (מנחות דף עט.) אמרינן חטאת ששחטה חוץ למקומה (ו) רבא אומר תרד רבה אומר לא תרד והדר ביה רבה לגבי רבא והתם אתי כרבי יהודה דקתני התם אמר רבי יהודה לא נחלקו על חוץ לזמנו שקדש הלחם על מה נחלקו על חוץ למקומו רבי אליעזר אומר קדש רבי יהושע אומר לא קדש והדר ביה רבי אליעזר לגבי רבי יהושע ויש לומר דהתם רבי יהודה אליבא דרבי יהושע קאמר דלא מקיש חוץ למקומו לחוץ לזמנו אבל רבי יהודה גופיה מקיש דקאמר בהמזבח מקדש (זבחים פד:) טעמא דחוץ למקומו דלא ירדו משום דאיתקש לחוץ לזמנו: (ז) **הלן.** היינו לן דדם והנותר היינו לן דאימורין דאילו בשר אפילו אינו נותר ירד דכל שממנו לאשים הרי הוא בבל תקטירו: **והנתנין למעלה שנתנן למטה.** אפילו רבי יהודה מודה דלא ירדו דדם מדם בפנים יליף שפיר מהכשרו בכך כדפירשתי לעיל והכי נמי אמר בפ״ב דזבחים (דף כז:) קתני מיהא הנתנין למעלה שנתנן למטה ולא פליג רבי יהודה וקשה דאמר בריש מעילה קדשי קדשים ששחטן בדרום מהו שירדו אליבא דר׳ יהודה פשיטא דירדו כי תבעי לך אליבא דר׳ שמעון מאי רב יוסף אמר לא ירדו רבה אמר עד כאן לא קאמר ר״ש התם דלא ירדו אלא בנתנין למטה שנתנן למעלה למעלה שנתנן למטה ולעולם ששחטן וקבל דמן בצפון אבל הכא ששחטן בדרום אף ר״ש מודה דירדו דכחנקינהו דמי והשתא אמאי נקט הנתנין למעלה שנתנן למטה טפי מאחריני אדרבה הוה ליה למנקט נשחטין בלילה ונשפך דמה אע״ג דפליג אדרבי יהודה ואמר דלא ירדו היינו משום ששחטן בצפון אלא יש לומר דנקט הנתנים למעלה שנתנן למטה משום דמינה מייתי רב יוסף דנתנין למעלה משמע ליה דהוי בכלל עולת העוף שדינה למעלה ומלקה ומצה דמה למטה וכי היכי דהתם לא ירדו אע״פ שהמליקה לא היתה במקומה הכי נמי קדשי קדשים שנשחטו בדרום ורבה אומר הנתנין למעלה שנתנן למטה איירי דווקא בזבחים ולכך לא ירדו ששחיטה וקבלה היתה כדינה בצפון אבל שחיטת דרום וכן מליקת עולת העוף למטה לא אם כן לרב יוסף דהוי בכלל הנתנים למעלה עולת העוף פליג רבי יהודה כדאמר התם דבשחיטת דרום אליבא דרבי יהודה פשיטא דירדו ובפ״ב דזבחים (דף כז:) אמר דלא פליג רבי יהודה וי״ל דכיון דבזבחים מיהא מודה רבי יהודה דלא ירדו שייך שפיר למימר לא פליג רבי יהודה כמו בקבלו פסולין וזרקו דקאמר נמי התם דלא פליג אע״ג דרבי יהודה לא מודה אלא בהנך דחזו לעבודת צבור ור״ש אפילו בהנך דלא חזו לעבודת צבור קאמר דלא ירדו דלא גרע מנשפך דמה שלא נזרק כלל דלא ירדו לר״ש ומיהו אין ראיה דמצינן למימר דאף לרבי שמעון בהנך דלא חזו לעבודת צבור כגון זר אם קיבל דם ירדו כיון דלא מצינו בעלמא הכשר בפנים ומבמה לא ילפינן עבודת דם אף לר״ש ונשחטה בלילה דלא ירד לרבי שמעון היינו משום דילפינן מאימורין ונשפך הדם נמי דלא ירד לרבי שמעון דווקא שנשפך אחר שכבר נתקבל אבל נשפך מן הצואר ירד דמשום שחיטה לבדה שנעשית בהכשר לא מיקרי פסולו בקדש וקבלו פסולין בהנך דווקא דחזו לעבודת ציבור אף לר״ש ולא הוי פירוש קבלו או זרקו דאם כן פליג אר׳ יהודה דהא לרבי שמעון אפילו זרקו הנך דלא חזו לעבודת צבור לא ירדו דלא גרע מנשפך אלא פי׳ קבלו וזרקו אותו דם עצמו מכל מקום בלא ראיה יש לומר דשייך שפיר דלא פליג רבי יהודה כיון דמודה בזבחים וכן

משמע

מסורת הש״ס

א) [זבחים י:], ב) [חולין לח:], ג) גי׳ מהר״ם דבשר כו׳, ד) מהר״מ, ה) עי׳ במס׳ זבחים פד: בתוס׳ ד״ה ומוציא שכתוב שם בשם הג״ה ובע״כ צ״ל כן דאל״כ דברי תוס׳ סתרי אהדדי דבד״ה והניתנים כתבו הכא וז״ל ומהיו אין ראיה ועיי״ש ועיין מהר״ם, ו) עיין מהר״מ, ז) [שייך קודם ד״ה חוץ],

תורה אור השלם

1. צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו ב

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ וזרקו את דמו והנתנין: (ב) רש״י ד״ה הנתנין וכו׳ משיח הס״ד ואח״כ מ״ה והפסח והחטאת ששחטן שלא: (ג) תוס׳ ד״ה פרט וכו׳ בדם כשר שכן לן באימורין כשר לן באימורין כשר שהרי לן כשר בבשר וכו׳ בבמה וטמא דחזי לעבודת צבור וכו׳ שהרי מרצה לפיגולו נ״ב עיין פירושו בריש מעילה בדף ב ע״ב בפרש״י והעיקר בפ׳ שני דזבחים ריש דף כט: (ד) בא״ד קבלו פסולין וזרקו את דמו בהנך דחזו לעבודות: (ה) בא״ד דיוצא דבשר הוא וכו׳ לא נמצא לו הכשר בפנים: (ו) בא״ד וילפינן מבמה מיהו הנתנין למטה וכו׳ דדם מדם בפנים ילפינן מהכשירו בכך ומיהו כצ״ל: (ז) בא״ד ומיהו לר״ת דגרס פ״ב דזבחים:

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] תוס׳ ד״ה פרט כו׳ שכן לן באימורין כשר ולן באימורין כשר שהרי לן כשר כו׳. כצ״ל:

מוסף רש״י

פרט לנשחטה כו׳ שאם עלתה תרד. אבל שאר פסולין אם עלו לא ירדו (זבחים כז:). אין לי אלא עולה כשרה. תהא על מוקדה כל הלילה עד הבקר (שם). והלן. שלן בשרה חוץ למזבח, והיוצא. שיצא בשרה (שם). ושנשחט. על מנת להקטיר חוץ לזמנו כו׳. מנין. שכיון שעלו לא ירדו (שם). ת״ל זאת תורת העולה. שהיא על מוקדה שתהא שם כל הלילה עד הבקר ולא תרד (שם פד.). הרובע והנרבע. על פי עד אחד, שמותר להדיוט ואסור לגבוה, ונפקא לן מקראי במס׳ תמורה (כת.) בפ׳ כל האסורין (שם כז:). והמוקצה. שהקצהו לתקרובת עבודת כוכבים, והנעבד. שהשתחוה לבהמה (שם). והכלאים. שור או כשב פרט לכלאים, כי יולד פרט ליוצא דופן (שם). ומה ראית. אחר שריבה הכתוב ומיעט ולא פירש לך הכתוב מה ריבה ומה מיעט (שם).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולן בקדש קתני מיהת יוצא דופן דלא מאי לאו יוצא דופן דקדשים אמר רב הונא בריה דרב נתן לא יוצא דופן דבכור בכור [1]מפטר רחם נפקא אלא מאי דקדשים [2]מאמו אמו נפקא האי מאי אי אמרת בשלמא דקדשים היינו דאצריכי תרי קראי חד לבהמת חולין דאוליד דרך דופן ואקדשה וחד לבהמת קדשים דאוליד דרך דופן וקסבר [6]ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים אלא אי אמרת דבכור מפטר רחם נפקא הכי נמי מסתברא מדקתני הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והכלאים הני מהכא נפקא מהתם נפקא [3]מן הבהמה [3]אלהוציא הרובע והנרבע מן הבקר [3]להוציא את הנעבד מן הצאן [3]להוציא את המוקצה ומן הצאן [7]להוציא את הנוגח ותו כלאים מהכא נפקא מהתם נפקא [4]שור או כשב או עז שור [5]הפרט לכלאים או עז [7]פרט לנדמה אלא אצטריכו תרי קראי חד לבהמת חולין וחד לבהמת קדשים הכא נמי איצטריך תרי קראי ת"ר [7]המקשה שלשה ימים ויצא ולד דרך דופן הרי זו יולדת בזוב ורבי שמעון אומר אין זו יולדת בזוב [8]ודם היוצא משם טמא ורבי שמעון מטהר בשלמא רישא רבי שמעון לטעמיה ורבנן לטעמייהו אלא סיפא במאי פליגי אמר רבינא כגון שיצא ולד דרך דופן ודם

אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולן בקדש קתני מיהת יוצא דופן דלא מאי לאו יוצא דופן דקדשים אמר רב הונא בריה דרב נתן לא יוצא דופן דבכור בכור [1]מפטר רחם נפקא אלא מאי דקדשים [2]מאמו אמו נפקא האי מאי אי אמרת בשלמא דקדשים היינו דאצריכי תרי קראי חד לבהמת חולין דאוליד דרך דופן ואקדשה וחד לבהמת קדשים דאוליד דרך דופן וקסבר [6]ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים אלא אי אמרת דבכור מפטר רחם נפקא הכי נמי מסתברא מדקתני הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והכלאים הני מהכא נפקא מהתם נפקא [3]מן הבהמה [3]אלהוציא הרובע והנרבע מן הבקר [3]להוציא את הנעבד מן הצאן [3]להוציא את המוקצה ומן הצאן [7]להוציא את הנוגח ותו כלאים מהכא נפקא מהתם נפקא [4]שור או כשב או עז שור [5]הפרט לכלאים או עז [7]פרט לנדמה אלא אצטריכו תרי קראי חד לבהמת חולין וחד לבהמת קדשים הכא נמי איצטריך תרי קראי ת"ר [7]המקשה שלשה ימים ויצא ולד דרך דופן הרי זו יולדת בזוב ורבי שמעון אומר אין זו יולדת בזוב [8]ודם היוצא משם טמא ורבי שמעון מטהר בשלמא רישא רבי שמעון לטעמיה ורבנן לטעמייהו אלא סיפא במאי פליגי אמר רבינא כגון שיצא ולד דרך דופן

אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולן בקדש. הואיל וכתוב אחד ריבה וכתוב אחד מיעט מעתה יש לך לילך אחר אומר הלעת: **מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש.** שלאחר שבאו לעזרה אירע פסולן: **מפטר רחם נפקא.** ללא קדש וכיון דחולין הוא למה לי למעוטי פסיעת אם עלה ירד: **מאמו אמו נפקא.** נמי ללא קדש דגמר מבכור: **קרי קראי.** אמו אמו וחזא: **חד לבהמת דחולין ואוליד דרך דופן ואקדשה.** ומשמעין מאמו אמו ללא קדש וחד לבהמה דקדשים אמר כרחך ולד היולא ממנה קדוש מאליו ואיצטריך למעוטי מזמא[מ] דאע"ג דקדש אם עלה ירד הואיל וגלא היה פסולו בקדש: **וקסבר ולדות קדשים בהוייתן הן קדושין** נראה בעיני דלא גרסי' ליה ופירוש משום דלא סבר למאן דאמר משעת ילידה הן קדושים דהיינו במעי אמו דאיצטריך למעוטי מזמא: **הכי נמי מספכרא.** דכל הני פסולין דהכא בבהמות קדשים קאמר. ורובע ונרבע כגון שהקדישן ולבסוף נרבעו. ומוקצה ונעבד נמי בקדשים קלים ואליבא דרבי יוסי הגלילי דאמר ממון בעלים הן ויכול לאוסרן והכי נמי מוקמינן בפרק בתרא דזבחים (דף קיד.). ואתנן ומחיר כשנתן לה עובר בהמת קדשים קלים באתנן וקסבר בהוייתן הם קדושין הם קדושים ולא קודם לכן לפיכך איסור אתנן ומחיר חל עליהם וקדושה דממילא נמי חיילא עלייהו והכי הם קדושים. וכלאים וטרפה ויולא דופן נמי בולדות קדשים: **הכי נמי מספכרא.** דבקדשים קאי ותרי קראי איצטריכא ליה כדאמר מדקתני הרובע והנרבע וקא ממעט להו מהאי קרא וכי מהכא נפקא מהתם נפקא: **מן הבהמה.** אדם כי יקריב מכם מן הבהמה ולא כל בהמה להוציא את הרובע והנרבע: **נוגח.** שהמית את האדם. והאי רובע ונרבע ונוגח דקתני כגון על פי עד אחד או על פי הבעלים דמודה בקנס פטור הלכך להדיוט שרי ולגבוה אסור אבל ע"פ שני עדים בסקילה הוא ולהדיוט נמי אסור: **גלגיס.** מן העז ומן הכבש: **נדמה.** אדיו ואמו מן העז והוא כבש. וכיון דנפקי מהתם ללא קדש למה לי למעוטי מהכא דילדו הא חולין מיהו: **לבהמה דחולין.** ואקדשה: **המקשה ג' ימים.** בימי זיבה ולאתה דם כל שלשה דרך רחם: **ויצא ולד דרך דופן הרי זו יולדת בזוב.** כלומר זבה היא כי טיהר רחמנא מזיבה דם הקושי הני מילי בלידה מעלייתא אבל דרך דופן לאו לידה היא: **אין זו יולדת בזוב.** ור"ש לטעמיה דאמר [לעיל מ.] יולא דופן ולד מעליא הוא ומטהר את קישויו: **ודם היוצא משם.** לקמן מפרש מאי קאמר: **ר"ש לטעמיה.** דאמר במתניתין [שם] יושבין עליו ימי טומאה אפילו בלידה יבשתא וימי טהרה אלמא ולד הוא הלכך לענין קושי נמי ולד הוא ומטהר את קישויו: **אלא פיפא במאי פליגי.** הא ליכא למימר דם היולא עמו דרך דופן יהיה טמא כדם הלידה דאם כן איפכא מצעי ליה רבי שמעון מטמא דאמר ולד הוא והכמים מטהרים אלא ודאי אפי' לרבי שמעון לא הוי אלא כדם המכה והא דאמר רבי שמעון במתניתין יושבין עליו ימי טומאה משום ולד קאמר ולא משום דם:

ודם

ונתנם לזונה בעודם בבטן והכי מוקי לה בפ' פרת חטאת (זבחים דף קיד.) וכן פ"ה וא"ת דבשאלי תמורה (דף לג.): תנן אלו הן הנקבבים קדשים שהפילו וחולין שנשחטו בעזרה ור"ש אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו משמע דלא פליג אקדשים שהפילו וכיון דבהוייתן הן קדושים אמאי יקברו והלא אין בחולין שנשחטו בעזרה תדע דהא דתנא קדשים שהפילו ואמר דקסבר דבהוייתן הן קדושים ואפילו קדושת דמיס אין אלא עלייהו דאי מלה הא אמר בפרק אלו קדשים (שם דף יט.): מגו דנתחת קדושת דמיס נחתא נמי קדושת הגוף ואם כן קדשים שהפילו דאסורים בהנאה לרבי שמעון אמאי ויש לומר דפליג גם אריש אלא דלא נחת לפלוגי אלא בחולין שנשחטו בעזרה תדע דהא תשיב בגמרא ולרבי שמעון שרי בהנאה בפ"ק דבכורות (דף י.) א"ל ר"י ל' הנפל קדושה אלה עוליה עפי מעומטוט ואנדרוגינוס משום דאי רואי היה לאו לקרבן וא"ת כיון דסבר בהוייתן הן קדושים איאך קדושה אלה על יולא דופן וכלאים דמ"ש מעומטוט ואנדרוגינוס וי"ל דמיירי כגון שהקדישן בפה קודם שנולדו דאע"ג דאין קדושת אמן אלה עליהם קדושת פה אלה עליהם מיהו מתני' דכילד מערימין (תמורה דף כד:) משמע דאפילו בקדושת פה אין קדושה אלה עליהם ועוד דבשאלי פ"ב דתמורה (דף יח.) קאמר אי אתה מוצא אלא בולדות קדשים ואליבא דרבי יהודה ואמאי לא משכחת בהקדישו בפה ושמא י"ל דדווקא עומטוט ואנדרוגינוס אין קדושה אלה עליהם: **ורבנן לטעמייהו.** וא"ת אע"ג דלא מעומטוט לידה מ"מ ליטהר דם קישויה אאפי' בהפילה רוח פריך בפ"ק (לעיל דף מ:) שיהא קישויה טהור אע"ג דאין נותנין לה ימי טומאה וימי טהרה ויש לומר דהתם משום דבעי למימר דמיקרי לידה כדמייתי קרא כמו ולדנו רוח אבל הכא מיעטיה קרא מדין ולד:

ומזלא

קדושים ובריך לחלק בין טומטום ואנדרוגינוס ליוצא דופן וכלאים משום דניכר פיסול בגופן:

ו) ג"ל מליקת זר וסכין דמטמא בנגדים אבים הבליעה והלא וכו'.

מסורת הש"ס

ו) [זבחים נח. קיד. מנחות פג. חולין ל. תמורה כה. כריתות כג:], ב) ב"ק מ: תמורה כח. בכורות מא. [זבחים פה:], ג) חולין לח: ב"ק עז: בכורות יב. ח. מ., ד) בס"א: הואת.,

תורה אור השלם

1. וְהֶעֱבַרְתָּ כָּל פֶּטֶר רָחֶם לַיהוָה וְכָל פֶּטֶר שֶׁגֶר בְּהֵמָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְךָ הַזְּכָרִים לַיהוָה:
שמות יג יא

2. כֵּן תַּעֲשֶׂה לְשֹׁרְךָ לְצֹאנֶךָ שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה עִם אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּתְּנוּ לִי:
שמות כב כט

3. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהוָה מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם: ויקרא א ב

4. שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיהוָה: ויקרא כב כז

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה (בעמוד הקודם) והניחנין וכו' מדתמא כפ' חטאת הטוף כ"ל ותיבת דם נמחק: (ב) בא"ד אין מטמאין בגדים בכית הבליעה וקתני לעיל עולת העוף שעשה ממעשה החטאת פסולה ותנן התם כל שפסולו בקדש אינו מטמא בגדים אבית הבליעה וה"ה דלא ילדו: (ג) ד"ה שהיה וכו' מטמאין בגדים אבית הבליעה אלמא מטיב:

מוסף רש"י

אמרת. ומעלמך, מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש. משנתו לעזרה נפסלו (זבחים כז:). בהוייתן הן קדושים. כשעולים הן קדושים ולא במעי אמן (זבחים צח. מנחות פג. תמורה יא.). ולהכי נקט לשון בהוייתן, משום הא דולדות קדשים קדושים נפקא לן בפ"ק דבכורות (יד:) מיהיו לך, דכתיב רק קדשיך אלו התמורות, אשר יהיו לך אלו הולדות (מנחות שם וכעי"ז זבחים קיד. וכריתות כג.). מן הבהמה. ממקלת בהמות ולא טולן (ב"ק מ:). הרובע והנרבע. ע"פ על אחד או ע"פ הבעלים, אלא נפקל דפסול לגבי מזבח (שם). את הנעבד. שעבדו ע"ז והשתחוה לו (שם). מן הצאן. קרא כתיב בויקרא ואם מן הצאן קרבנו מן הכבשים או מן העזים וגו', ודרשינן מן הצאן ולא כל הצאן, וכן כולהו (בכורות מא.). את המוקצה. שהוקצה והופרש לעזרן עבודת הוכבים (שם) שייחדו להקריב לע"ז (ב"ק שם). הנוגח. שהמית את האדם ע"פ עד אחד או ע"פ בעלים ונפטר מן הסקילה (שם). פרט לכלאים. בן רחל ותיש, שפסול לקרבן, ומריבויא דלא דרים ליה (חולין לח:). פרט לנדמה. עז שילדה תחתיש כמותה וכבר דומה לרחל (שם) אי: שאמו רחל והוא דומה לעז (בכורות נז.) אלינו דומה לאביו ולא לאמו, שבא מאיל ורחל דומה לעז (ב"ק שם).

עין משפט נר מצוה

יא א ב ג ד מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הלכה ו:
יב ה מיי' שם הל"ד:
יג ו מיי' שם הל"ה:
יד ז מיי' פ"א מהל' איסורי גיאה הל"ים סמג עשין רמג:
טו ח מיי' שם ופ"ז מהל' משכב ומושב הלכה ט:

תוס' הרא"ש

שהיה פסולן בקדש. פרש"י לאחר שבאו לעזרה אירע פסולן. וקשה לפירושו דא"כ רובע ונרבע בעזרה נמי הוה לן למימר אם עלו לא ירדו. רע"ק דבזבחים פ' חטאת הטוף חשיב ר' יוחנן מליקה [6] ודלא הייתה פסולן בקדש ושמאל ולילה לא חשיב להו פסולן בקדש אי לאו דמשכח להו הכשירא במקום אחר כדאיתא התם הלכן נראה לפרש דפסול שבא ע"י דבר שכשר במקום אחר בכיוצא בו קרי פיסולו בקדש כלומר פסול זה קדוש וכשר במקום אחר: **היינו דאצטריך תרי קראי חד לבהמת דחולין כו'.** ותימה וליבעי ג' קראי בכל הני כמו טרפה דחשיב הכא בהדי שאר פסולין דכאשכחן בפ"ק דמנחות דמצריך תרי קראי לטריפה חד לטריפה קודם הקדש וחד לטריפה לאחר הקדש וא"ה איצטריך רבא למיעוטי מזאת דאם עלתה תרד ובשאר פסולין נמי ליבעי תלתא קראי חד ליפסל קודם הקדש וחד ליפסל לאחר הקדש דלא יעלו לכתחלה וקרא שלישי דאם עלו ירדו וי"ל דכיון דגלי רחמנא בטרפה ה"ה לכל שאר פסולין. תדע דמטריפה ליפיגן בעלמא דהא אכתי מצריך התם קרא לטריפה היכא דהיתה לה שעת הכושר ומשמע התם דמשמשה ישראל לא הוה שמענן אלא היכא דלא הוה ליה שעת הכושר ובכל דוכתין אייתי ממשקה ישראל אפי' על דבר שהיתה לו שעת הכושר בפ' כל האסורים גבי נעבד דקאמר מדאסר רחמנא נעבד לגבוה. ובפ' אלו עוברין גבי מוקצה ובפ' כל הבשר גבי אותו ואת בנו ותלמודא לא נחת לפרושי הכא אלא תרי קראי דאיירי בהו בשמעתין וסמיך אהא דילפינן מטריפה דאסורה בפיגול: **חד לבהמת קדשים ואוליד דרך דופן.** ה"ה דהוה מצי למימ' למקדיש וולד ויצא דרך דופן כדאיתא בספ"ב דתמורה ומאחר דאין קדושין מהיכן מקדישין אי אתה מוצא אלא במקדיש וולד ויצא דרך דופן: **ובכר וולדות קדשים בהוייתן הן קדושים.** פרש"י דל"ג ופי' משובש הוא דכ"ש למ"ד במעי אמן הן קדושים כשעת יצירה איצטריך למעוטי מזאת ונראה דגרס ליה שפיר ולרבותא נקטיה אע"ג דקסבר בהוייתן הן קדושים איצטריך דלא קדם פיסולן להקדישן אבל אי אפשר לומר במעי אמן הן קדושים דבהדיא מוכח פרק דם שחיטה דסבר ר' שמעון בהוייתן הם קדושים להתנא תנא דאמר לר' שמעון דאין איסור חל על איסור אפי' בקדשים דמוקי כל חלב בולדות קדשים וקסבר בהוייתן הן קדושים והוי איסור בת אחת. והך שמעתא גופה. מוכח הכי דצריך לאוקומי הנך פסולי בבהמה דקדשים שלא קדם הפסול להקדש ואתנן ומחיר לא משכחת לה אלא כמ"ד בהוייתן הן קדושים ונתן לה ולד קדשים באתננה ואי במעי אמן קדושים לא משכחת לה שיהא (לא) אתנן ומחיר חל עליהן כדמוכח פ' בתרא דזבחים וכן פרש"י. ותימה וכיון דקסבר בהוייתן הן קדושים היאך קדושה חל על יוצא דופן וכלאים הא משמע בפ' כיצד מערימין דטומטום ואנדרוגינוס אין קדושה חלה עליהן למ"ד בהוייתן הם

ו) ג"ל מליקת זר וסכין דמטמא בנגדים אבים הבליעה והלא וכו'.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ואודא ר' יוחנן לטעמיה. וא"ת והא משמיה דר"ש קאמר ור"ל נמי מודה לר' שמעון מטהר בגשה דקאמר לדברי המטהר בדם מטהר בגשה וי"ל דה"פ מילתיה דר"ל לדברי המטמא בדם מטמא בגשה משום דאייתי כגון שיצא הולד והדם דרך דופן וכקוסי דלגו קוסי דולד הוא ורבי שמעון דמטהר בדם מטהר בגשה דולד הוה וקוסי סמוך לילדה דממנא טהריה אבל מי לגו ולד הוא אף לרבי שמעון טמאה דלא בעינן שיצא דרך ערותה לכ"ע ור' יוחנן אמר אף לרבנן מטהרי בגשה דבעינן שיצא דרך ערותה לכ"ע והשתא קאמר שפיר וא"ל דרבי יוחנן לטעמיה אע"ג דמשמיה דרבי שמעון קאמר מדדרבי שמעון נמטע לרבנן: **וסבר** ר"ש דיה כבועלה **והתניא** וכו'. אע"ג דקרא במשמשת איירי סבר המקשה דמטעם משמשת לא היתה טמאה אי לאו משום שהזרע נפלט לבית המיצוי וא"ת לרבנן נמי תקשה דאמאי איצטריך קרא תיפוק ליה מיהיה ויש לומר אף לדרבי שמעון פריך וכי משני כאן בפולטת כאן במשמשת אתי נמי שפיר אף לרבנן ואיצטריך קרא למשמשת אע"פ שנכנס הזרע מתחלה לבית הפנימי ולא יצא לבית המיצון אי יצא תיפוק ליה מיהו דלא בעינן שיצא דרך ערותה אפילו למ"ד לעיל במקום שהשמש דש הוי בית המיצון היינו בגשה ביעוני וכן בגשה ביעונית אבל בגדול וקטנה משכחת לה שפיר שהזרע נכנס לבית הפנימי מתחלה אי נמי שמא לרבנן לא בטמא משום פליטת זרע אלא כשהיה הזרע בבית הפנימי ונפלט לחיצון אבל כשעומד הזרע במיצון במקומו ולא נפלט שם ממקום אחר לא בטמא אלא משום משמשת: **פולטת** תיפוק ליה דהא שמשה.

היה יודע דליסי ליה כשטבלה לשימושה דהא כתיב וטמאה עד הערב אלא משום דבעי למפרך מרבא דאמר כל שאינה לא מהני לה טבילה ואם תאמר בלאו הכי מני לאקשויי מרבא אקרא ויש לומר דקרא איכא לאוקומי דאזלא איהי בכרעה אי נמי כשקנמה עצמה יפה דאפשר לכבד הבית שלא יסתייר כלום דתנן במס' מקוואות (פ"ח מ"ד) האשה שמשה את ביתה וירדה וטבלה ולא כבדה את הבית כאילו לא טבלה אבל השתא אמאי דמשני כאן בפולטת כאן במשמשת פריך שפיר דאי איתא דכבדה הבית אם כן תיפוק ליה דהכי פליגה:

מסתברא

הוא לא קשיא כאן במשמשת כאן בפולטת פולטת תיפוק ליה דהא שמשה בשטבלה לשמושה למימרא דמשמשת בטומאת ערב סגי לה והא אמר רבא [5]משמשת כל שלשה ימים אסורה לאכול בתרומה [6]שאי אפשר לה שלא תפלוט הכא במאי עסקינן שהטבילוה במטה מכלל דכי קאמר רבא דאזלה איהי בכרעה וטבלה דילמא בהדי דקאזלה שדיתא

ודם דרך רחם ואודא ר' שמעון לטעמיה ורבנן לטעמייהו מתקיף לה רב יוסף הדא דהיינו רישא ועוד משם מקום ולד משמע אלא אמר רב יוסף [1]כגון שיצא ולד ודם דרך דופן [6]ובמקור מקומו טמא קמיפלגי מר סבר [2]מקור מקומו טמא ומ"ם מקור מקומו טהור אמר ר"ל לדברי המטמא בדם מטמא באשה לדברי המטהר בדם מטהר באשה ור' יוחנן אמר אף [3]לדברי המטמא בדם מטהר באשה ואודא ר' יוחנן לטעמיה [3]דאמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי מנין שאין אשה טמאה עד שיצא מדוה דרך ערותה שנאמר [1]ואיש אשר ישכב את אשה דוה וגלה את ערותה את מקורה הערה [7]מלמד שאין אשה טמאה עד שיצא מדוה דרך ערותה אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה מקור שנעקר ונפל לארץ טמאה שנאמר [2]יען השפך נחושתך ותגלי ערותך למאי אילימא לטומאת שבעה דם אמר רחמנא ולא חתיכה אלא לטומאת ערב אמר רבי יוחנן [8]מקור שהזיע כשתי טיפי מרגליות טמאה למאי אילימא לטומאת שבעה [9]חמשה דמים טמאין באשה ותו לא [10]אלא לטומאת ערב [11]ודווקא תרתי אבל חדא אימא מעלמא אתיא: כל הנשים מטמאין בבית החיצון: הי ניהו בית החיצון אמר ריש לקיש כל שתינוקת יושבת ונראת א"ל רבי יוחנן אותו מקום גלוי הוא אצל שרץ אלא אמר רבי יוחנן [5]עד בין השינים איבעיא להו בין השינים כלפנים או כלחוץ ת"ש דתני רבי זכאי עד בין השינים [12]בין השינים עצמן כלפנים במתניתא תנא מקום דישה מאי מקום דישה אמר רב יהודה [3]מקום שהשמש דש תנו רבנן [13]בבשרה מלמד שמטמאה בפנים כבחוץ ואין לי אלא נדה זבה מנין ת"ל זובה בבשרה [14]פולטת ש"ז מנין ת"ל יהיה ור' שמעון אומר דיה כבועלה מה בועלה אינו מטמא עד שתצא טומאה לחוץ אף היא אינה מטמאה עד שתצא טומאתה לחוץ וסבר רבי שמעון דיה כבועלה והתניא [3]ורחצו במים וטמאו עד הערב אמר ר' שמעון וכי מה בא זה ללמדנו אם לענין נוגע בשכבת זרע הרי כבר נאמר למטה או איש [7]אלא מפני שטומאת בית הסתרים היא [5]וטומאת בית הסתרים אינה מטמאה [5]אלא שגזרת הכתוב

ללמדנו שאפי' לא נגע בשרה מבחוץ בקרי טמאה מפני טיפת תשמיש והוצרך להשמיענו שטמאה דאי לא אשמעי' לא הוה מפני שהיא טומאת בית הסתרים ואינה מטמאה אלא מפני שגזירת הכתוב הוא. אלמא לא אמרינן דדיה כבועלה: **במשמשת.** גזרת הכתוב ולא בפולטת: **פולטת תיפוק ליה.** דקודם יציאתו חוץ לעמאה היא דהא משמשה: **בשטבלה לשמושה.** ולמאר פלטה וקאמר לך ר' שמעון בה דיה כבועלה: **כל שלשה יום.** הא דקאמר ר"ש דטהורה ביום שלשה אפי' יצא נמי טהורה דהא שכבת זרע מסרחת היא: **הכא במאי עסקינן.** הא דקאמר ר"ש דטהורה בטבלה לתשמישה שהטבילוה במטה דכיון דלא זזה ממקומה אפשר לה בלא פליטה: **מכלל.** דהא דרבא כגון דאזלא איהי בכרעה א"כ מאי אי אפשר שלא תפלוט כל שלשה דמשמע עמאה ולאיתי הא בחזקת טהורה היא טפי דאיכא למימר בהדי דאזלא ומסגייא בכרעה שדיתיה לכוליה קודם עבילה: וכי

מקואות האשה שישמשה את ביתה וירדה וטבלה ולא כבדה את ביתה כאילו לא טבלה. וי"ל דמתך פירכא מיתרצא פירכא קמייתא דמקרא לא מצי לאקשויי לרבא דאיכא לאוקומי כשכבדה את ביתה אבל השתא דמוקי הך קרא דורחצו במשמשת ע"כ מיירי דלא כבדה את הבית דאי כבדה תיפוק לי דטמאה משום דנגע ש"ז בבשרה מבחוץ דהרי פלטה:

הכא גזירת הכתוב הוא דמטמא כאילו נגע בה בגלוי ומאחר דמשום מגע מטמא ליה כאלו נגע בה בגלוי ס"ד דה"ה בפולטת ומ"מ משני ליה כאן במשמשת וה"ק גזירת הכתוב דמשמשת טמאה בכל ענין אפי' בבית הסתרים ולהך מסקנא ניחא נמי לרבנן דאיצטריך קרא דיהיה דלא שמעינן דפולטת מטמא בפנים כמשמשת. ותימה כיון דשמעינן דפולטת מטמאה בפנים למה לי קרא דורחצו תיפוק לי שדרך

עין משפט נר מצוה

טז א ב ג ד מיי' פ"י מהל' איסורי ביאה הל"ח וס"ל מהל' משכב ומושב הל"ע: **יז** ה ו מיי' פ"ש מהל' משכב ומושב הל"י:

ז [מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הל"ז טוש"ע יו"ד סי' קפח סעיף ח]:

יח ח מיי' שם הל"ח:

יט ט י כ מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הל"ב טוש"ע יו"ד סי' קפג סעיף ח:

כ ל מיי' פ"ה מהל' אבות הטומאה הל"ח:

כא מ מיי' פ"ה מהל' אבות הטומאה הל"ט וס"ל מהל' טומאת מת הלכה ג:

כב נ מיי' פ"ה מהל' אבות הטומאה הל"ט:

כג ס מיי' פ"ז מהל' תרומות הל"י:

תוס' הרא"ש

בגון שיצא ולד דרך דופן **ודם** דרך **רחם.** וברישא פליגי באשה אם היא זבה ובסיפא פליגי בדם אם הוא טמא ופריך ליה רב יוסף הדא דהיינו רישא והא בהא תליא וחד טעמא הוא: **ואודא ר' יוחנן לטעמיה** וקשה דהא ר' יוחנן משום רשב"י קאמר לה ומודה ר"ל דלר' שמעון בע"י שיצא מדוה דרך ערותה ונראה לפ' דר"ל קאי אברייתא לשנויי שינוייא אחרינא כגון שיצא ולד ודם דרך דופן. וה"ק לדברי המטמא בדם מטמא באשה כלומר מישמטמא בדם היינו משום שמטמא באשה דלא חשיב ליה לידה וילודת בזוב היא אע"פ שלא יצא מדוה דרך ערותה היא טמאה וגם הדם טמא ולדברי המטהר בדם היינו משום דמטהר באשה דחשיב ליה לידה ומקושי מטהר הלכך היא טהורה והדם טהור ודוקא בקושי אבל בשופי טמא אע"ג דקאתי דרך דופן דר' שמעון לא בעי שיצא מדוה דרך ערותה. ורישא איירי ביצא ולד דרך דופן ודם דרך רחם וסיפא דיצא ולד ודם דרך דופן וקמ"ל דלא בעינן שיצא מדוה דרך ערותה. ור' יוחנן אמר אף לדבריה המטמא בדם מטהר באשה ולס"ע בע"י שיצא מדוה דרך ערותה ורבנן לא מטמו בדם אלא משום דנגע במקור: **וסבר ר' שמעון דיה כבועלה והתניא כו'.** תימה כיון דמדמי משמשת לפולטת לרבנן נמי תיקשי למה לי מיהיה תיפוק לי מורחצו. וליכא למימר דהא דמטמא קרא משמשת כשיצא לחוץ ונגע בה מאבראי דא"כ מאו איש נפקא. וי"ל דלרבנן ניתא ליה דאיצטריך יהיה ליה למימר דרואה הויא לכל דבר מדדבי ליה קרא דאיירי בנדה וזבה ואי לא כתיב אלא קרא דורחצו הוה נפקא לן מיניה דמטמאה בפנים כבחוץ אבל לא ידעי' דרואה הויא ותימה לרבנן למה להו קרא דורחצו דהך קרא דיהיה שמעינן שפיר דרואה הויא ומטמאה בפנים כבחוץ. וי"ל דאי לאו קרא דורחצו דש"מ טומאה באשה ששמשה שטמאה מחמת ש"ז לא הוה דרשי' יהיה לפולטת ש"ז כיון דלא אשכחן בשום דוכתא דאשה טמאה מחמת ש"ז: **כאן בפולטת כאן במשמשת.** תימה היכא טעי תלמודא לדמויי משמשת לפולטת דהא קרא במשמשת כתיב דכתיב ואשה אשר ישכב איש אותה וי"ל דהוה טעי בלישנא דברייתא דקתני מפני שטומאת בית הסתרים היא דמשמע דה"ק דאע"ג דגבי טומאות בעלמא בית הסתרים לא מטמו במגע

(א) רש"י ד"ה וכו' וכו' ור' שמעון מטהר מלטמא: **(ב)** ד"ה מה כלא זה וד"ה אלא הל"ל ובא"ד ומנו ש"ז דרחיק במים ופס לגמר וכו' ואמרי' לקמן בפיקרון ג"כ בדף מג ע"ב ובתוס' לשם מפורש ממלי איצטריך לו פיס ולא לגמרו ליה מוכל בגד ולא עור שסר יהיה עליו ש"ז וכנגם בגמים וגו': **(ג)** בא"ד לא אשמועי' לא הוה יודעינן ליה מפני שהיא:

גליון הש"ס

גמ' שאי אפשר לה שלא תפלוט. ע' יבמות לד ע"ב תד"ה הטוהרה:

מוסף רש"י

ובמקור מקומו טמא. וכל דם הבא דרך שם ופליגי אינו דם נדה, הוי אב הטומאה לטמא אדם טומאת ערב (לעיל מז). **דרך ערותה.** לפוקיי דרך דופן לא (מכות יד:). **שמטמאה בפנים כבחוץ.** מאחר שיצא מן המקור לפרוזדור והטמידו מיתיה, מיד היא מטמאה, משא"כ מוב ומעל קרי, דאין מטמאין עד שתצא טומאתן לחוץ (לעיל בא:).

תוס' הרא"ש (המשך)

תשמיש נגע ש"ז בבשרה. וי"ל אינה מטמאה אלא בבית החיצון ומשמשת טימא הכתוב אפי' נכנס הזרע לבית הפנימי ולא נגע בכל בחיצון: **למימרא דמשמשת בטומאת ערב סגי לה והאמר רבא.** תימה דמשמע דלא קשה מהא מילתיה דרבא אלא לפי סוגיא דשמעתין ואמאי דבלא סוגיא דשמעתין הוה מצי לאקשויי מקרא לרבא דבקרא משמע דלית ליה אלא טומאת ערב דכתיב ורחצו במים וטמאו עד הערב. וע"ק מאי פריך מהא דקאמר בטומאת ערב סגי לה. לימא דמיירי כגון בקנחה יפה יפה עצמה או רחצה בחמין דע"כ אפשר לה לכבד את הבית יפה שלא יסתיר בה ש"ז כדאמרינן ביבמות ס"פ אלמנה גבי משמשת טובלת ואוכלת בתרומה לערב וכן פ' ב"ש ובהאשה רבה עובדת מחיקו וטובלת ואוכלת בתרומה. ועוד תנן בפ' ח' דמס' מקואות דלא נגע בשרה מבחוץ בקרי טמאה מפני טיפת תשמיש והוצרך להשמיענו שטמאה דאי לא אשמעי' לא הוה אלמא לא נגע בשרה מבחוץ בקרי טמאה מפני טיפת תשמיש ואינה מטמאה אלא מפני שגזירת הכתוב הוא. אלמא לא אמרינן דדיה כבועלה: **במשמשת.** גזרת הכתוב ולא בפולטת: **פולטת תיפוק ליה.** דקודם יציאתו חוץ לעמאה היא דהא משמשה: **בשטבלה לשמושה.** ולמאר פלטה וקאמר לך ר' שמעון בה דיה כבועלה: **כל שלשה יום.** הא דקאמר ר"ש דטהורה ביום שלשה אפי' יצא נמי טהורה דהא שכבת זרע מסרחת היא: **הכא במאי עסקינן.** הא דקאמר ר"ש דטהורה בטבלה לתשמישה שהטבילוה במטה דכיון דלא זזה ממקומה אפשר לה בלא פליטה: **מכלל.** דהא דרבא כגון דאזלא איהי בכרעה א"כ מאי אי אפשר שלא תפלוט כל שלשה דמשמע עמאה ולאיתי הא בחזקת טהורה היא טפי דאיכא למימר בהדי דאזלא ומסגייא בכרעה שדיתיה לכוליה קודם עבילה: וכי

(ד) [נעיל טו. וש"נ], **(ה)** מכות יד:, **(ו)** [נעיל כא:: וש"נ], **(ז)** לקמן מב:, **(ח)** [ויקרא טו:], **(ט)** [חולין עב:], **(י)** [מצורע דזבים פרק ד], **(יא)** [מצורע דזבים סוף פרשת ג],

---

תורה אור השלם

1. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה דָּוָה וּגִלָּה אֶת עֶרְוָתָהּ אֶת מְקֹרָהּ הֶעֱרָה וְהִיא גִּלְּתָה אֶת מְקוֹר דָּמֶיהָ וְגִלְּתָה שְׁנֵיהֶם מִקֶּרֶב עַמָּם: ויקרא כ יח

2. כִּה אָמַר אֲדֹנָי אֱלֹהִים יַעַן הִשָּׁפֵךְ נְחֻשְׁתֵּךְ וַתִּגָּלֶה עֶרְוָתֵךְ בִּתְזְנוּתַיִךְ עַל מְאַהֲבַיִךְ וְעַל כָּל גִּלּוּלֵי תוֹעֲבוֹתַיִךְ וּכְדַמֵּי בָנַיִךְ אֲשֶׁר נָתַתְּ לָהֶם: יחזקאל טז לו

3. וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זָרַע וְרָחֲצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ עַד הָעָרֶב: ויקרא טו יח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכו' וכו' ור' שמעון מטהר מלטמא: **(ב)** ד"ה מה כלא זה וד"ה אלא הל"ל ובא"ד ומנו ש"ז דרחיק במים ופס לגמר וכו' ואמרי' לקמן בפיקרון ג"כ בדף מג ע"ב ובתוס' לשם מפורש ממלי איצטריך לו פיס ולא לגמרו ליה מוכל בגד ולא עור שסר יהיה עליו ש"ז וכנגם בגמים וגו': **(ג)** בא"ד לא אשמועי' לא הוה יודעינן ליה מפני שהיא:

גליון הש"ס

גמ' שאי אפשר לה שלא תפלוט. ע' יבמות לד ע"ב תד"ה הטוהרה:

מוסף רש"י

ובמקור מקומו טמא. וכל דם הבא דרך שם ופליגי אינו דם נדה, הוי אב הטומאה לטמא אדם טומאת ערב (לעיל מז). **דרך ערותה.** לפוקיי דרך דופן לא (מכות יד:). **שמטמאה בפנים כבחוץ.** מאחר שיצא מן המקור לפרוזדור והטמידו מיתיה, מיד היא מטמאה, משא"כ מוב ומעל קרי, דאין מטמאין עד שתצא טומאתן לחוץ (לעיל בא:).

תוס' הרא"ש (המשך)

תשמיש נגע ש"ז בבשרה. וי"ל אינה מטמאה אלא בבית החיצון ומשמשת טימא הכתוב אפי' נכנס הזרע לבית הפנימי ולא נגע בכל בחיצון: **למימרא דמשמשת בטומאת ערב סגי לה והאמר רבא.** תימה דמשמע דלא קשה מהא מילתיה דרבא אלא לפי סוגיא דשמעתין ואמאי דבלא סוגיא דשמעתין הוה מצי לאקשויי מקרא לרבא דבקרא משמע דלית ליה אלא טומאת ערב דכתיב ורחצו במים וטמאו עד הערב. וע"ק מאי פריך מהא דקאמר בטומאת ערב סגי לה. לימא דמיירי כגון בקנחה יפה יפה עצמה או רחצה בחמין דע"כ אפשר לה לכבד את הבית יפה שלא יסתיר בה ש"ז כדאמרינן ביבמות ס"פ אלמנה גבי משמשת טובלת ואוכלת בתרומה לערב וכן פ' ב"ש ובהאשה רבה עובדת מחיקו וטובלת ואוכלת בתרומה. ועוד תנן בפ' ח' דמס'

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

וכי תימא דילמא אשתייר אי הכי חיישינן שמא נשתייר מבעי ליה אלא לרבא נמי שהטבילוה במטה ולא קשיא כאן במתהפכת כאן בשאינה מתהפכת ורבא אקרא קאי והכי קאמר [א]כי כתב רחמנא ורחצו במים וטמאו עד הערב בשאינה מתהפכת אבל במתהפכת כל שלשה ימים אסורה לאכול בתרומה שאי אפשר לה שלא תפלוט בעא מיניה רב שמואל בר ביסנא מאביי [ב]פולטת שכבת זרע רואה הויא או נוגעת הויא נפקא מינה לסתור ולטמא במשהו ולטמא בפנים כבחוץ מה נפשך אי שמיע ליה [ג]מתניתין לרבנן רואה הויא ולר' שמעון נוגעת הויא ואי לא שמיע ליה [ג]מתניתין מסתברא נוגעת הויא לעולם שמיע ליה [ג]מתניתין ואליבא דרבנן לא קמיבעיא ליה כי קא מיבעיא ליה אליבא דר"ש ולטמא בפנים כבחוץ לא קמיבעיא ליה כי קמיבעיא ליה לסתור ולטמא בכל שהוא מאי כי קאמר רבי שמעון דיה כבועלה הני מילי לטמויי בפנים כבחוץ אבל לסתור ולטמא בכל שהוא רואה הויא או דילמא לא שנא איכא דאמרי לעולם לא שמיע ליה מתניתא והכי קמיבעיא ליה מדאחמיר רחמנא אבעלי קריין בסיני רואה הויא או דילמא לא גמרינן מסיני דחדוש הוא דהא זבין ומצורעים דחמירי ולא אחמיר בהו רחמנא א"ל [ד]רואה הויא אתא שייליה [ה] לרבא א"ל רואה הויא אתא לקמיה דרב יוסף א"ל רואה הויא הדר אתא לקמיה דאביי א"ל [ו]כולכו ברוקא חדא תפיתו אמר ליה שפיר אמרי לך עד כאן לא קאמר ר"ש דיה כבועלה אלא למטא בפנים כבחוץ אבל לסתור ולטמא בכל שהוא רואה הויא: ת"ר א] [ז]הנדה והזובה והשומרת יום כנגד יום והיולדת כולן מטמאות בפנים כבחוץ בשלמא כולהו לחיי אלא יולדת ב] אי בימי נדה נדה אי בימי זיבה זיבה לא צריכא שירדה לטבול מטומאה לטהרה וכי הא דאמר רבי זירא א"ר חייא בר אשי אמר רב [ח]יולדת שירדה לטבול מטומאה לטהרה ונעקר ממנה דם בירידה טמאה בעלייה טהורה א"ל רבי ירמיה לר' זירא בירידה אמאי טמאה בלועה היא א"ל [ט]זיל שייליה לרבי אבין דאסברית ניהליה וכרכיש לי ברישיה בי מדרשא אזל שייליה א"ל עשאוה כנבלת עוף טהור [י]שמטמאה בגדים בבית הבליעה מי דמי התם

מסתברא דנוגע הויא. ומסיני לא גמרינן דחדוש הוא ולהכי לרבנן נמי אינטריך יהיה דלא גמרינן מסיני אע"ג דנסמוך בעי למימר דאף לר"ש רואה הויא וסתרה:

מדאחמיר רחמנא אבעלי קריין בסיני. מאיש לא מוכח דפסיעת דרואה הוי אלא מאשה דמשום פולטת הזהיר רחמנא ג' ימים אל תגשו אל אשה: **דהא** זבין **ומצורעים דחמירי.** אף ע"ג דאכתי לא נאמרה פרשת טומאה ושילוח טמאים מ"מ רואי להחמיר בהן יותר מנפולטת: **עד כאן לא קאמר ר' שמעון כו'.** אבל לטמא במשהו רואה הויא ופ"ת והא אמר בפסחים פרק אלו דברים (דף סז:) דר' שמעון סבר כר' נתן דזב בעי שיעור כחמימת פי האמה ויליף בעל קרי מזב ופ"כ אמאי מטמא במשהו וימא דיה כבועלה וי"ל דרבי שמעון ודאי לא מטמא במשהו והכא ס"ק אפי' למאן דאית ליה כר' שמעון דפולטת ולא מטמאה בפנים כבחוץ מ"מ מטמאה במשהו מי סבר דאיש מטמא במשהו:

בירידה טמאה. הלם טמא דביומי וטבילה תליא רחמנא וטמאה האשה משום נוגע טומאת ערב: **אמאי** טומאה **בלועה היא.** לאביי דאמר בסמוך אותו מקום של אשה בלוע הוי ניחא דקרי ליה טומאה בלועה ולרבא נמי דאמר בית הסתרים הוי י"ל דמיירי בשנעקר הדם מן המקור ולא יצא לבית החיצון והא דמסיק שילא לחוץ לרבא לא צריך שילא לחוץ לגמרי אלא שילא לבית החיצון דהוי בית הסתרים וטומא במשא ומיהו עשאוה כנבלת עוף טהור משמע דסבר כאביי דלרבא אמר לקמן דמקום נבלת עוף טהור בית הסתרים הוי:

עשאוה כנבלת עוף טהור. אע"ג דבעלמא לא החמירו בטומאה בלועה הכא גזרו רבנן טפי כדי שלא יצא לטעות ולטהרו על ידי טבילה אפילו כשילא לחוץ וכי משני הכא נמי כשילא לחוץ סבר דלא גזרו: שהוליא

[א] [לעיל נג.], [ב] [ל"ל מתמיה], [ג] [שבת קטו:], [ד] [נ"ב קמב:], [ה] [ויקרא טו], [ו] [ל"ל לו משום], [ז] [ויקרא טו], [ח] [ויקרא טו], [ט] [כאן צ"ל ד"ה הזבה ואחריו ד"ה והילדת],

הגהות הב"ח

(א) נמ' אתא שיליה לרבא. נ"ב רבה גרסי' ועי' במ"ש התוס' בפ' בנות כותים דף לג ד"ה רואה: (ב) רש"י ד"ה ולגיכא וכו' מיהיה זובה: (ג) ד"ה טומאה בלועה וכו' משום דאיה היא כל"ל ותיבת דמאתמול נמחק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' מ"ל המלה והזבה. נ"ב עיין מס"ש מ' קלד ס"ק כ"ו: ב] שם אי בימי נדה נדה. נ"ב יעו"ש בפ' הנ"ל ס"ק ג' נ"ד"ה אך מ"ש הנ"ל: ג] בעין משפט אות ד'. נ"ל מ"ר ס"ה מהל' מיטורי איסור:

מוסף רש"י

פולטת שכבת זרע. כגון שנמשה כחוב ופקקה ונחמילה לנעות ופלטה, מטו שמתוך מניינה, רואה הויא. הא דקי"ל דפולטת ממתה משום רואה היא ופתרה, **או נוגעת הויא.** משום טנעת, ומוגע לא סותר (לעיל לג.). **ברוקא חדא תפיתו.** כולכם רוק אחד אתם רוקקים (שבת צח:).

מסורת הש"ס

(א) [נ"ב קמב:], [ב] [ל"ל מתמיה], [ג] [שבת קטו:], [ד] [ויקרא טו], [ה] [ל"ל לו משום], [ו] [ויקרא טו], [ז] [ויקרא טו], [ח] [כאן צ"ל ד"ה הזבה ואחריו ד"ה והילדת],

עין משפט נר מצוה

כב א מי' פ"ז מהל' תרומות הל"ז:

כה ב מי' פ"ה מהל' אבות הטומאה הל"ט ובהלכה יא:

כו ג מי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל"ב:

כו ד מי' פ"ה מהל' מעשר ומושב נ) הל"ג סמנ לאיון קיא:

כח ה מי' פ"ג מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ח:

תוס' הרא"ש

מדאחמיר רחמנא אבעלי קריין בסיני. לאו מאיש גמר דא"כ יגמר ממקדש דאחמיר רחמנא לשלח בעל קרי חוץ לב' מחנות כמו הזב והתם לאו הידיה הוא אלא גמר אשה מאשה דמטמא פולטת החמיר הכתוב (דבעלי קריין) בסיני שיפרשו ג' ימים מנשותיהן: **דהא זבין ומצורעין דחמירי.** פי' שנתיר להחמיר עליהן יותר מבעלי קריין. **ע"כ לא קאמר ר' שמעון דייה כבועלה כו'** אבל לטמא במשהו ראה הויא וק' מהא דאמרינן בפסחים פ' אלו דברים דר' שמעון סבר כר' נתן דאיצטריך כחחימת פי האמה וליף בעל קרי מזב וא"כ דייה כבועלה ולא לטמא במשהו ור"ל דלר' שמעון ודאי אינה מטמא' במשהו הי"ק דאפי' סבירא לן כר' שמעון הא דאית ליה לעיל שאינה מטמאה בפנים כבחוץ פ"מ איפשר דס"ל דמטמאה במשהו: **הנדה והזבה ושומרת יום כנגד יום כולם מטמאות בפנים כבחוץ.** פרש"י בראיה ראשונה אבל בשניה ליכא למימר דהא בלא ראיה טמאה היא וה"ק הזבה והשומר' יום כלומר בין שראתה ג' ימים בין שראתה יום אחד מטמאה בבית החיצון בראיה ראשונה. וג"ל דבחג' דחק דמשכח' לה שפיר נפקותא בזבה דמטמאה בפנים כבחוץ אע"ג דכבר טמאה היא כגון שראתה ביום ראשון וביום שני ונעקר הדם ביום ג' ויצא לבית החיצון ולא יצא לחוץ עד יום ד' דאי לאו דמטמאה בפנים כבחוץ לא הויא זבה שלא ראתה ג' ימים רבופין: **אמאי טומאה בלועה היא.** אליבא דאביי קא פריך דאית ליה לקמן דאותו מקום של אשה בלוע הוא. ומ' לרבא נמי איכא למימר דקרי ליה טומאה בלועה משום דאייר שנעקר מהמקור ולא יצא עדיין לבית החיצון והא דמסיק הכא נמי בשיצא לחוץ לרבא אע"ג דלא יצא לחוץ לגמרי אלא שיצא לבית החיצון לגמרי. ומ' מדקאמר עשאוה כנבלת עוף טהור משמע דס"ל כאביי דלרבא אמרינן לקמן דמקום נבלת עוף טהור בית הסתרים הוי: **עשאוה כנבלת עוף טהור.** ואע"פ שלא החמירו בשאר טמאות בלועות דעלמא הכא גזרו שפי שלא יבא לטהרה ע"י טבילה זו אפי' נגע בה כשיצא לחוץ:

מדאחמיר רחמנא אבעלי קריין בסיני. לאו מאיש גמר דא"כ יגמר ממקדש דאחמיר רחמנא לשלח בעל קרי חוץ לב' מחנות כמו הזב והתם לאו הידיה הוא אלא גמר אשה מאשה דמטמא פולטת החמיר הכתוב (דבעלי קריין) בסיני שיפרשו ג' ימים מנשותיהן: **דהא זבין ומצורעין דחמירי.** פי' שנתיר להחמיר עליהן יותר מבעלי קריין. **ע"כ לא קאמר ר' שמעון דייה כבועלה כו'** אבל לטמא במשהו ראה הויא וק' מהא דאמרינן בפסחים פ' אלו דברים דר' שמעון סבר כר' נתן דאיצטריך כחחימת פי האמה וליף בעל קרי מזב וא"כ דייה כבועלה ולא לטמא במשהו ור"ל דלר' שמעון ודאי אינה מטמא' במשהו הי"ק דאפי' סבירא לן כר' שמעון הא דאית ליה לעיל שאינה מטמאה בפנים כבחוץ פ"מ איפשר דס"ל דמטמאה במשהו: **הנדה והזבה ושומרת יום כנגד יום כולם מטמאות בפנים כבחוץ.** פרש"י בראיה ראשונה אבל בשניה ליכא למימר דהא בלא ראיה טמאה היא וה"ק הזבה והשומר' יום כלומר בין שראתה ג' ימים בין שראתה יום אחד מטמאה בבית החיצון בראיה ראשונה. וג"ל דבחג' דחק דמשכח' לה שפיר נפקותא בזבה דמטמאה בפנים כבחוץ אע"ג דכבר טמאה היא כגון שראתה ביום ראשון וביום שני ונעקר הדם ביום ג' ויצא לבית החיצון ולא יצא לחוץ עד יום ד' דאי לאו דמטמאה בפנים כבחוץ לא הויא זבה שלא ראתה ג' ימים רבופין: **אמאי טומאה בלועה היא.** אליבא דאביי קא פריך דאית ליה לקמן דאותו מקום של אשה בלוע הוא. ומ' לרבא נמי איכא למימר דקרי ליה טומאה בלועה משום דאייר שנעקר מהמקור ולא יצא עדיין לבית החיצון והא דמסיק הכא נמי בשיצא לחוץ לרבא אע"ג דלא יצא לחוץ לגמרי אלא שיצא לבית החיצון לגמרי. ומ' מדקאמר עשאוה כנבלת עוף טהור משמע דס"ל כאביי דלרבא אמרינן לקמן דמקום נבלת עוף טהור בית הסתרים הוי: **עשאוה כנבלת עוף טהור.** ואע"פ שלא החמירו בשאר טמאות בלועות דעלמא הכא גזרו שפי שלא יבא לטהרה ע"י טבילה זו אפי' נגע בה כשיצא לחוץ: